

Grunnlovsforslag nr. 13

(2007–20308)

Grunnlovsforslag fra Svein Roald Hansen, Tore Hagebakken, Berit Brørby, Ivar Skulstad, Øystein Djupedal, Bent Høie, Per-Willy Amundsen, Åge Starheim, Ib Thomsen, Ola T. Lånke, Lars Sponheim og Trygve Slagsvold Vedum

Dokument nr. 12:13 (2007–2008)

Grunnlovsforslag fra Svein Roald Hansen, Tore Hagebakken, Berit Brørby, Ivar Skulstad, Øystein Djupedal, Bent Høie, Per-Willy Amundsen, Åge Starheim, Ib Thomsen, Ola T. Lånke, Lars Sponheim og Trygve Slagsvold Vedum om tillegg i Grunnloven § 49 om grunnlovsfesting av lokal-demokratiet

Til Stortinget

BAKGRUNN

Undertegnede vil med dette legge fram forslag om tillegg i Grunnloven § 49 om grunnlovsfesting av lokaldemokratiet.

I de fleste demokratiske land i Europa gir Grunnloven bestemmelser om det lokale demokrati eller lokalt selvstyre. Blant 26 europeiske konstitusjoner er den norske grunnloven den eneste som ikke har en bestemmelse om dette.

Europarådet har i sitt arbeid med å bygge og konsolidere demokratiet i Europa satt det kommunale selvstyret sentralt. Dette kommer til uttrykk bl.a. ved at Europarådet satte tilslutning til Charteret om lokalt selvstyre av 15. oktober 1985 som betingelse for medlemskap for de nye demokratiene i Sentral- og Øst-Europa på linje med tilslutning til Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen etter Sovjetunionens fall.

Norge har med Stortingets enstemmige samtykke ratifisert Charteret om lokalt selvstyre den 26. mai 1989. Det ble ikke tatt noe forbehold for noen del av

traktaten. Dette innebærer at Norge har påtatt seg de plikter som springer ut av Charteret artikkel 2, som lyder:

"The principle of local self-government shall be recognised in domestic legislation, and where practicable in the constitution."

Gjennom årene har tanken om grunnlovsfesting av kommunalt selvstyre fått støtte av bl.a. kommune-lovutvalget (se NOU 1990:13 s. 335–339) og av valglovutvalgets flertall (se NOU 2001:3 s.101–102).

Forslag om grunnlovsfesting av det kommunale selvstyret er med ulik ordlyd blitt framsatt en rekke ganger. Forslag om dette er blitt behandlet og avvist i 1998, i 1999, i 2003 og sist i 2007. Begrunnelsen for avvisen har blant annet vært at det kan diskuteres om begrepet lokalt selvstyre er et tilstrekkelig presist begrep for det lokale demokratis stilling i forhold til statsmakten. Det er blitt anført at en grunnlovsfesting av det lokale selvstyre kan begrense statens handlefrihet og fleksibilitet, fordi det implesitt i en slik grunnlovsfesting vil ligge at statlige myndigheter vil måtte bli mindre detaljstyrende overfor kommuner og fylkeskommuner.

I de 25 land som har en bestemmelse i grunnloven om dette, brukes ulike uttrykk. En mulighet som omgår problemstillingen knyttet til en begrensning i statens handlefrihet, er å grunnlovsfeste lokaldemokratiet. Dette vil innebære at det lokale folkevalgte nivå får en forankring i Grunnloven og at Norge derved oppfyller sine forpliktelser i forhold til Charteret om lokalt selvstyre.

FORSLAG

Det fremmes følgende

f o r s l a g :

§ 49 annet ledd skal lyde:

Alternativ 1:

Innbyggerne har rett til å styre anliggender som er av lokal karakter gjennom lokale organer som er utpekt ved direkte og frie valg. Slike organer kan pålegges bestemte oppgaver ved lov eller avtale.

Nærmere bestemmelser om geografisk avgrensing, om stemmerett og om valg fastsettes ved lov.

Alternativ 2:

Indvaanerne have Ret til at styre Anliggender der ere af lokal Karakter, gennem lokale Organer udpegede ved direkte og frie Valg. Slige Organer kunne paalægges bestemte Opgaver ved Lov eller Aftale.

Nærmere Bestemmelser om geografisk Afgrænsning, om Stemmeret og om Valg fastsættes ved Lov.

30. september 2008

Svein Roald Hansen

Ivar Skulstad

Per-Willy Amundsen

Ola T. Lånke

Tore Hagebakken

Øystein Djupedal

Åge Starheim

Lars Sponheim

Berit Brørby

Bent Høie

Ib Thomsen

Trygve Slagsvold Vedum

Referert i Stortingets møte 30. september 2008.

"Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg."

Thorbjørn Jagland
president

Signe Øye
sekretær